

ทฤษฎี 3 หลัก

ปาฐกถา ศ.นพ. เกษม วัฒนชัย

จากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ R2R

3 กรกฎาคม 2551

โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ กทม.

ทฤษฎี
3 หลัก

ทฤษฎี 3 หลัก

ได้มาจากการ รวบรวม ศึกษาพระบรมราโชวาท
ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การทำการใด ๆ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ

1. หลักคิด (หลักการ, วิสัยทัศน์, นโยบาย)
2. หลักวิชา (ความรู้, ประสบการณ์)
3. หลักปฏิบัติ (วางแผน --> ปฏิบัติ --> ประเมินผล)

“ปฏิบัติอย่างเดียวโดยไม่รู้ว่ามีหลักคิดอะไร

เราก็อาจไม่เห็นคุณค่า ไม่เห็น Value และไม่ถือศรัทธาในงานที่ทำ”

“มีศรัทธา อยากทำงาน ทำเลย แต่ไม่มีหลักวิชา หนุ่่นหลัง
มันก็ไปไม่ได้ไกล”

“ได้แต่คิด หาความรู้ แต่ไม่ทำงาน ไม่เกิดอรรถ หรือประโยชน์
ใดๆ”

สามหลักต้องไปด้วยกัน

หลักคิด

พื้นฐานของผู้คิด

ประสบการณ์ส่วนตัว
เจตคติต่อสรรพสิ่ง
ระบบคุณค่า - คุณธรรม
อุดมการณ์ชีวิต
ฯลฯ

วิธีคิด

กำหนดกรอบความคิด
กำหนดอันดับความสำคัญ ความเร่งด่วน
สังคมภูมิศาสตร์
เป้าหมาย (ผลลัพธ์-ผลกระทบ)-Target oriented
เผด็จการหรือประชาธิปไตย
ฉันทะหรือตัณหา

ฉันทะ - เพื่อผลสำเร็จของงาน
เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม
ตัณหา - เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและ
พวกพ้อง งานจะสำเร็จออกมาดีหรือไม่
-ไม่สำคัญ

หลักคิด

ผลของหลักคิด

หลักวิชา

- * ข้อมูล- ความรู้ในประเด็น
- * ศึกษาระบบเปรียบเทียบ (ประสบการณ์จากที่อื่น)
- * โครงการวิจัย / โครงการนำร่อง
- * P-D-C-A
- * ฯลฯ

หลักปฏิบัติ

- * นโยบายเชิงเป้าหมาย (ผลลัพธ์-ผลกระทบ)
- * นโยบายเชิงปฏิบัติ
- * วิธีปฏิบัติ (* ขั้นตอน * คู่มือ)
- * การกำกับ- ติดตาม
- * การวัด -การประเมินผล

The essence of heroism

คุณสมบัตินองวีรบุรุษ

1. Extraordinary courage

ความกล้าหาญ

2. Selflessness

ความไม่เห็นแก่ตัว

It was best to

“ seek truth from the facts ”

A Hunanese poet

รู้จัก หาสาระจากข้อมูล

มีความรู้น้อย แต่มีอำนาจมาก
อาจนำความหายนะ มาสู่ตนเอง และผู้อื่น
ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด =
มีความรู้มากแต่ไม่รู้จักใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์

กลไกการสร้างความรู้

1. สุตมยปัญญา (ความรู้จากการฟัง, อ่าน ฯลฯ)

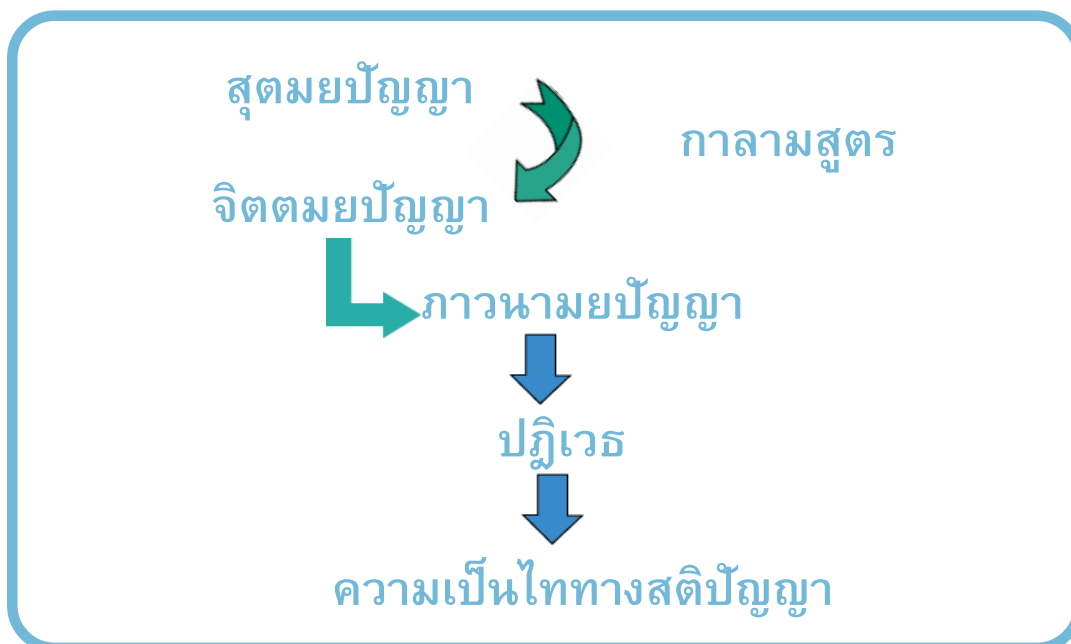
- เป็นความรู้จากภายนอก (Extrinsic knowledge)
- ผ่านสื่อประเภทต่างๆ
- เข้าสู่สมองทาง ตา-หู-จมูก-ลิ้น-กาย

2. จิตมยปัญญา (ความรู้จากโยนิโสมนสิการ)

- เป็นกระบวนการผสมสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ภายนอก กับ ความรู้ที่มีอยู่แล้วในขณะนี้ หรือ ความรู้ภายใน (Intrinsic Knowledge)
- ผ่านกระบวนการคิด-พิจารณา จนเกิดเป็น ความรู้ชุดใหม่
- "กาลามสูตร"

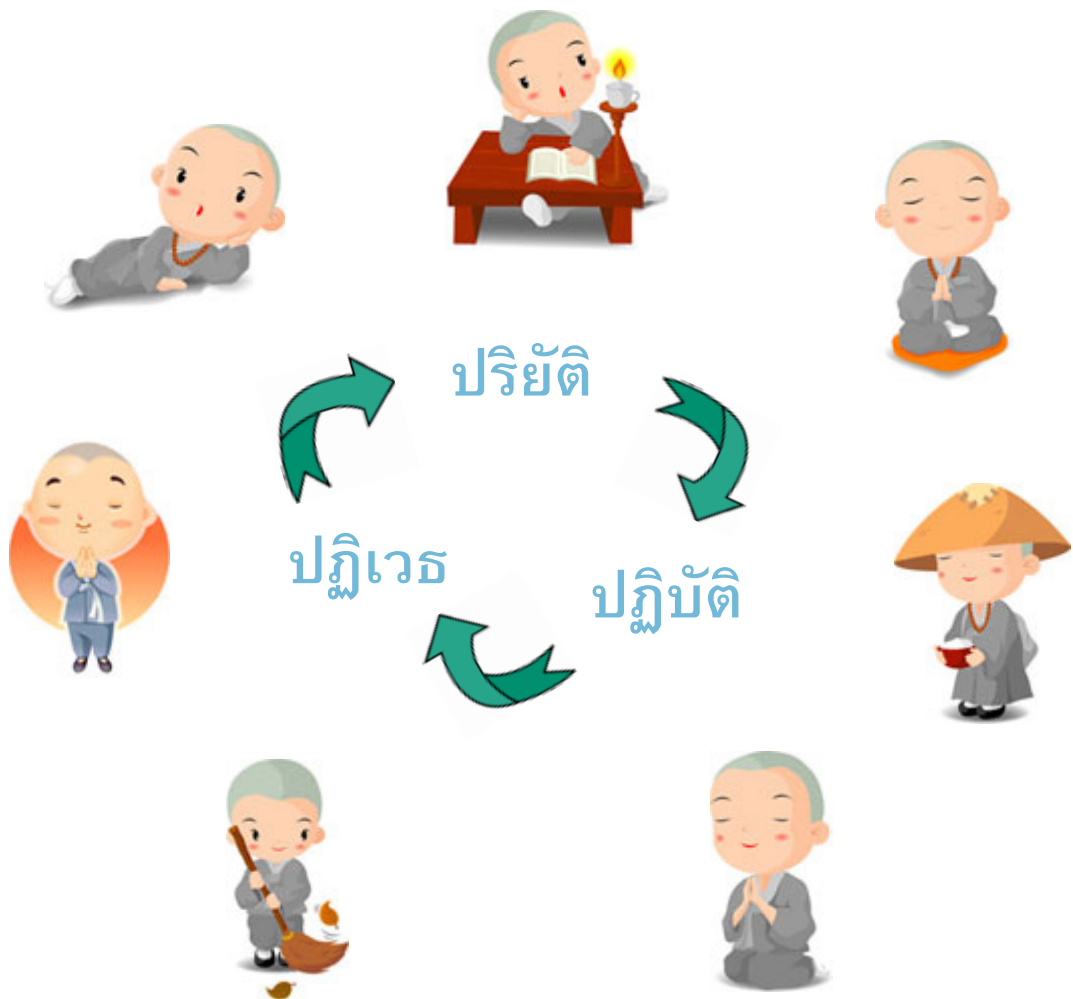
3. ภาวนามยปัญญา (ความรู้จากการปฏิบัติ)

- จากความรู้ชุดใหม่ นำไปสู่การปฏิบัติ
- ผลจากการปฏิบัติ (ปฏิบัติ) นำไปสู่การปรับความรู้ และ การปฏิบัติ เกิดเป็นความรู้ชุดใหม่อีกเรื่อยๆไป
- เป็นวงจรของการพัฒนาความรู้ ผ่านการเรียนรู้-การปฏิบัติ-การพัฒนา

ศาสนาพุทธเกิดได้อย่างไร

1. เกิดจากการปฏิบัติและปฏิบัติ (ผลของการปฏิบัติ) ของพระพุทธเจ้า
2. แล้วนำมากำหนดเป็นปริยัติ (พระธรรมคำสอน) ของพระพุทธองค์
3. พระสงฆ์สาวกนำไปปฏิบัติ-และปฏิบัติ แล้วนำไปสั่งสอนประชาชน

วิจัยโส เทสิโต ภิกข เว มยา ธมโม “ ธรรมนั้น เราแสดงไว้โดยวิจัย ”

- ◇ พุทธพจน์นี้แสดงว่า ในแง่ของผู้สอน โดยที่
เมื่อได้ความรู้มาโดยการวิจัย แล้วก็นำมาสอนโดยวิธีการวิจัย
- ◇ พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาแห่งการวิจัย
- ◇ วิจัย --> ปัญญา --> โภธิ (การหลุดพ้น)

หนังสือ “ การศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตของประเทศไทย ” พระธรรมปิฎก

โยนิโส วิจิเน ธมมํ
“ ฟังวิจัยธรรมโดยแยบคาย ”
ปญฺญายตถ
“ จะเห็นอรรถ แจ่มชัดด้วยปัญญา ”

การวิจัยคือการค้นหา

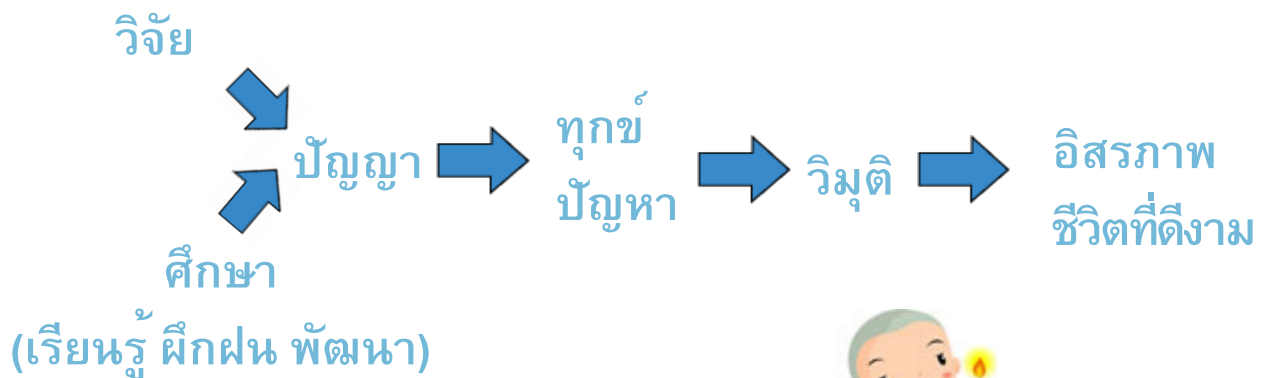
1. ค้นหาความจริง
2. ค้นหาสิ่งที่ดี สิ่งที่ต้องการ สิ่งที่เป็นประโยชน์
3. ค้นหาทางที่จะทำให้ดี หรือหาวิธีการที่จะทำให้ดีและ
4. หาวิธีที่จะทำให้สำเร็จ

เพื่อให้ชีวิตและสังคมมนุษย์ดีขึ้นให้ได้

วิจัยเปลี่ยนปัญหาให้เป็นปัญญา

คนเหนือคน
(superior man)
กับคนต่ำต้อย
(small man)

ขงจื้อ

“ คนเหนือคนนั้น
คิดถึงแต่เรื่องถูกต้องชอบธรรม
คนต่ำต้อย คิดถึงแต่เรื่องผลประโยชน์ส่วนตัว ”

“ คนเหนือคน เรียกร้องกับตนเอง
คนต่ำต้อย เรียกร้องเอากับผู้อื่น ”

“ คนเหนือคน ยอมรับชะตากรรมของตนอย่างสงบ
คนต่ำต้อยนั้น ร้องทุกข์ไม่รู้จบ ”